

Werkvoorschrift toegestane laboratoria dierzieketesten export derde landen

Code: K-O&O-IE-WV05 Versie: 1.0.1

Ingangsdatum: 01-04-2024

Versie	Datum	Wijzigingen ten opzichte van vorige versie
1.0.0	04-03-2024	Publicatie
1.0.1	28-03-2024	Toegevoegd is hoe moet worden gecontroleerd of een test die is uitbesteed door een laboratorium, onder accreditatie is uitgevoerd.

Inhoudsopgave

1	Onderwerp	1
2	Wet- en regelgeving	1
2.1	EU-regelgeving	1
2.2	Nationale wetgeving	2
3	Begrippen en definities	2
4	Benodigheden	3
5	Werkwijze	4
6	Bijlagen.....	5
	Bijlage 1: Toegestane laboratoria voor dierziekte-diersoortcombinaties in AHR categorieën A, B, C, D + Q-koorts	5
	Bijlage 2: EURLs en NLRs binnen de EU	12

1 Onderwerp

Op export van dieren en dierlijke producten naar derde landen kunnen verklaringen over (de afwezigheid van) dierziekten van toepassing zijn. Deze maken onderdeel uit van veterinaire certificaten, en worden gecontroleerd door de NVWA. Daarbij wordt onder andere gekeken of het laboratorium dat de dierzieketest heeft uitgevoerd, is toegestaan. Dit werkvoorschrift beschrijft de controle of een dierzieketest is uitgevoerd door een laboratorium dat is toegestaan.

2 Wet- en regelgeving

2.1 EU-regelgeving

- Verordening (EU) 2017/625
- Verordening (EU) 2016/429

-
- Verordening (EU) 2018/1882

2.2 Nationale wetgeving

- Regeling erkenning veterinaire laboratoria (REVL)

3 Begrippen en definities

Begrip	Definitie
Accreditatie-instantie	Nationale instantie die bevoegd is om formele erkenning te geven dat een organisatie geaccrediteerd is om bepaalde taken uit te voeren. Bijvoorbeeld dat een laboratorium werkt volgens de internationale norm EN-ISO/IEC 17025 voor test- en kalibratielaboratoria. Accreditatie-instantie in Nederland is de <u>Raad voor Accreditatie (RvA)</u> , in België <u>BELAC</u> en in Duitsland <u>DAkKS</u> .
Animal Health Regulation (AHR)	Verordening (EU) 2016/429 („diergezondheidswetgeving“)
AHR categorieën	Categorieën dierziekten zoals opgenomen in artikel 1 van verordening (EU) 2018/1882
Nationaal referentielaboratorium (NRL)	Nationaal referentielaboratorium als bedoeld in artikel 100, eerste lid, van Verordening (EU) 2017/625
EU-referentielaboratorium (EURL)	Referentielaboratorium van de Europese Unie als bedoeld in artikel 93, eerste lid, van Verordening (EU) 2017/625
Laboratorium erkend volgens de REVL	Een laboratorium dat, door te voldoen aan de eisen zoals vastgelegd in artikel 4 van de REVL, een erkenning heeft om testen uit te voeren op dierziekten in AHR categorie B met uitzondering van Mycobacterium tuberculosis complex en rabiës, C, D + Q-koorts met als voorwaarde dat deze zijn opgenomen in bijlage 2 van de REVL
Laboratorium dat een dierzieketest onder accreditatie uitvoert	Een laboratorium dat geaccrediteerd is conform EN-ISO/IEC 17025 (zie begrip ‘accreditatie-instantie’) en het laboratoriumonderzoek voor de bij de dierziekte behorende testmethode, diersoort en matrix, onder accreditatie heeft uitgevoerd. Dit is aangegeven op de testuitslag. De betreffende dierzieketest valt onder de scope van de accreditatie (afbakening van wel en niet onder accreditatie valt).
WUR/WBVR	Wageningen University & Research/Wageningen Bioveterinary Research, NRL voor dierziekten in Nederland met uitzondering van Salmonella (NRL is het RIVM)
Toegestaan laboratorium	Dit is een laboratorium dat door de Nederlandse overheid is toegestaan om dierzieketesten uit te voeren in het kader van export van dieren en dierlijke producten naar derde landen, zoals wettelijk vastgelegd in de Regeling erkenning veterinaire laboratoria (REVL).

Begrip	Definitie
	<p>Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende dierziektecategorieën:</p> <p><u>Dierziekten in AHR categorie A + Mycobacterium tuberculosis complex en rabiës</u>: testen op deze dierziekten mogen alleen worden uitgevoerd door het WUR/WBVR.</p> <p><u>Dierziekten in AHR categorie B met uitzondering van Mycobacterium tuberculosis complex en rabiës, C, D + Q-koorts</u>: testen op deze dierziekten mogen worden uitgevoerd door het WBVR en laboratoria die volgens de REVL zijn erkend dan wel gelijkgesteld (buitenlandse laboratoria).</p> <p><u>Dierziekten in AHR categorie E met uitzondering van Q-koorts en dierziekten die niet zijn opgenomen in de AHR categorieën</u>: testen op deze dierziekten mogen worden uitgevoerd door EURLs en NRLs binnen de EU en laboratoria binnen de EU die de dierzieketest (combinatie dierziekte/diersoort/testmethode/matrix) onder accreditatie uitvoeren.</p>

4 Benodigheden

- Optioneel: de microlearning over dit werkvoorschrift en het gebruik ervan. Klik op [deze link](#) om toegang te krijgen of scan de QR-code met je telefoon.

5 Werkwijze

Gebruik onderstaand stappenplan om te controleren of een dierzieketest voor export naar derde landen is uitgevoerd door een toegestaan laboratorium, indien het derde land geen specifiek lab eist (dit staat vermeld in de instructie bij het bindende certificaat):

<p>STAP 1 Is de testuitslag (het analysecertificaat) afkomstig van het WUR/WBVR? Dit laboratorium is toegestaan.</p>	
<p>STAP 2 Staat de dierziekte-diersoort in het overzicht in bijlage 1? In deze bijlage staat per testmethode welk laboratorium is toegestaan. <u>Let op:</u> als het derde land eist dat het laboratorium zich in Nederland bevindt, is alleen een laboratorium in Nederland toegestaan. Als de dierziekte-diersoort niet in het overzicht in bijlage 1 staat, dan zijn de volgende laboratoria toegestaan:</p>	
<p>Een EU-referentielaboratorium (EURL) of een nationaal referentielaboratorium (NRL) binnen de EU. In bijlage 2 staan EURLs en NRLs. Mogelijk is deze lijst voor wat betreft de NRLs niet uitputtend. Staat het laboratorium niet in deze lijst, vraag de exporteur om bewijs aan te leveren met betrekking tot de status van het laboratorium. Referentielaboratoria die niet in bijlage 2 staan graag melden bij export@nvwa.nl.</p>	<p>Een laboratorium binnen de EU dat de dierzieketest (combinatie dierziekte/diersoort/testmethode/matrix) onder accreditatie heeft uitgevoerd. Voer daarvoor de volgende twee controles uit:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Controleer of op de testuitslag een logo van een accreditatie-instantie met het registratienummer van het laboratorium staat. Twee voorbeelden: logo van de Raad voor Accreditatie met registratienummer van WUR/WBVR (L389) en logo van DAkkS met het registratienummer van Labor Dr. Böse GmbH (D-PL-14139-01-11). Als een logo van de accreditatie-instantie ontbreekt, moet de accreditatie-instantie in combinatie met het identificatienummer van het laboratorium op de testuitslag vermeld staan, zoals de GD (L120) als volgt aangeeft: Q: Concerns research carried out by GD and accredited by the RvA Dutch Accreditation Council (L120 testing) 2) Controleer of de betreffende dierzieketest onder accreditatie is uitgevoerd. Als niet alle testen onder accreditatie zijn uitgevoerd, geeft het laboratorium aan welke testen onder de accreditatie vallen, bijvoorbeeld met een Q of ≠ bij het resultaat van de geaccrediteerde testen. Als dit niet wordt aangegeven maar wel een accreditatie-instantie op de uitslag staat (zie controle 1), dan zijn alle testen geaccrediteerd. Als een test is uitbesteed aan een ander laboratorium, is de testuitslag van dat laboratorium nodig om te controleren of die test onder accreditatie is uitgevoerd. In geval van twijfel kan worden gecontroleerd of de betreffende dierzieketest is terug te vinden in de scope van de accreditatie. Deze kan je met het registratienummer van het laboratorium vinden op de website van de accreditatie-instantie.

6 Bijlagen

Bijlage 1: Toegestane laboratoria voor dierziekte-diersoortcombinaties in AHR categorieën A, B, C, D + Q-koorts

Animal disease	Dierziekte	Diersoort	Testmethode	Materiaal of product (matrix)	Toegestane laboratoria
<i>Aethina tumida</i>	Kleine kastkever	Bijen, hommels	Alle testmethodes		WUR/WBVR
American foulbrood	Amerikaans vuilbroed	Bijen	Alle testmethodes		WUR/WBVR
Anthrax	Miltvuur	Evenhoevigen, onevenhoevigen, slurfvachtigen	Alle testmethodes		WUR/WBVR
African horse sickness	Afrikaanse paardenenpest	Paarden	Alle testmethodes		WUR/WBVR
African swine fever	Afrikaanse varkenspest	Varkens	Alle testmethodes		WUR/WBVR
Aujeszky's disease	Ziekte van Aujeszky	Varkens	Alle testmethodes		WUR/WBVR
Avian influenza (HPAI, LPAI)*	Aviaire influenza*	Vogels	Alle testmethodes		WUR/WBVR
Aviane chlamydiosis	Psittacose, papegaaizenziekte	Papegaaiaachtigen	Alle testmethodes		WUR/WBVR
<i>Batrachochytrium salamandrivorans</i>	<i>Batrachochytrium salamandrivorans</i>	Salamanders	Alle testmethodes		WUR/WBVR
Bluetongue	Blauwtong	Bovidae	ELISA	Bloedserum	WUR/WBVR, GD
Bluetongue	Blauwtong	Antilopen, Bovidae, kameelachtigen, hertachtigen, giraffachtige	Overige testmethodes		WUR/WBVR
<i>Bonamia exitiosa</i>	<i>Bonamia exitiosa</i>	Oesters	Alle testmethodes		WUR/WBVR

Animal disease	Dierziekte	Diersoort	Testmethode	Materiaal of product (matrix)	Toegestane laboratoria
<i>Bonamia ostreae</i>	<i>Bonamia ostreae</i>	Oesters	Alle testmethodes		WUR/WBVR
Bovine spongiform encephalopathy (BSE)	Bovine spongiforme encefalopathie	Runderen	Alle testmethodes		WUR/WBVR
Bovine virus diarrhoea (BVD)	Boviene virale diarree	Runderen	ELISA	Bloedserum, sperma	WUR/WBVR, GD, VLG BV, Lavetan NV (België)
Bovine virus diarrhoea (BVD)	Boviene virale diarree	Runderen	BVDV isolatietest	Sperma	WUR/WBVR, GD, VLG BV, Lavetan NV (België)
Bovine virus diarrhoea (BVD)	Boviene virale diarree	Runderen	BVDV antigeen ELISA	Sperma	WUR/WBVR, GD, VLG BV, Lavetan NV (België)
Bovine virus diarrhoea (BVD)	Boviene virale diarree	Runderen	Overige testmethodes		WUR/WBVR
<i>Brucella abortus</i>	<i>Brucella abortus</i>	Runderen, schapen, geiten, kameelachtigen, varkens	RBT	Bloedserum	WUR/WBVR, GD
<i>Brucella abortus</i>	<i>Brucella abortus</i>	Runderen, schapen, geiten, kameelachtigen, varkens	CBR/CFT	Bloedserum	WUR/WBVR, GD
<i>Brucella abortus</i>	<i>Brucella abortus</i>	Runderen, schapen, geiten, kameelachtigen	I-ELISA	Bloedserum	WUR/WBVR, GD
<i>Brucella abortus</i>	<i>Brucella abortus</i>	Varkens	C-ELISA	Bloedserum	WUR/WBVR, GD
<i>Brucella abortus</i>	<i>Brucella abortus</i>	Runderen, schapen, geiten, kameelachtigen, varkens	Overige testmethodes		WUR/WBVR
<i>Brucella melitensis</i>	<i>Brucella melitensis</i>	Bovidae	RBT	Bloedserum	WUR/WBVR, GD
<i>Brucella melitensis</i>	<i>Brucella melitensis</i>	Bovidae	ELISA	Bloedserum	WUR/WBVR, GD
<i>Brucella melitensis</i>	<i>Brucella melitensis</i>	Bovidae	CBR/CFT	Bloedserum	WUR/WBVR, GD

Animal disease	Dierziekte	Diersoort	Testmethode	Materiaal of product (matrix)	Toegestane laboratoria
<i>Brucella melitensis</i>	<i>Brucella melitensis</i>	Bovidae	Overige testmethodes		WUR/WBVR
<i>Brucella ovis</i>	Ovine epididymitis	Schapen, geiten	Alle testmethodes		WUR/WBVR
<i>Brucella suis</i>	<i>Brucella suis</i>	Varkens	Alle testmethodes		WUR/WBVR
<i>Campylobacter fetus spp venerealis</i>	Bovine genitale campylobacteriose	Bison, runderen, buffel (stieren)	BO d.m.v. kweek	Spoeling van kunstvagina of praeputium, sperma	WUR/WBVR, GD
<i>Campylobacter fetus spp venerealis</i>	Bovine genitale campylobacteriose	Bison, runderen, buffel (koeien)	BO d.m.v. kweek	Vaginaalslijm	WUR/WBVR, GD
<i>Campylobacter fetus spp venerealis</i>	Bovine genitale campylobacteriose	Bison, runderen, buffel	Overige testmethodes		WUR/WBVR
Classical swine fever	Klassieke varkenspest	Varkens	Alle testmethodes		WUR/WBVR
Contagious caprine pleuropneumonia	Besmettelijke pleuropneumonie	Geiten, schapen, gazelles	Alle testmethodes		WUR/WBVR
Contagious equine metritis (CEM) (<i>Taylorella equigenitalis</i>)	Contagieuze Equine Metritis	Paarden (hengsten)	Bacteriologische kweek	Penisschacht urethra fossa glandis	WUR/WBVR, GD
Contagious equine metritis (CEM) (<i>Taylorella equigenitalis</i>)	Contagieuze Equine Metritis	Paarden (merries)	Bacteriologische kweek	Slijmvliesoppe rvlak van de fossa clitoralis clitorale sinussen	WUR/WBVR, GD
Contagious equine metritis (CEM) (<i>Taylorella equigenitalis</i>)	Contagieuze Equine Metritis	Paarden	Overige testmethodes		WUR/WBVR
Dourine (<i>Trypanosoma equiperdum</i>)	Dourine	Paarden	Alle testmethodes		WUR/WBVR
<i>Echinococcus multilocularis</i>	<i>Echinococcus multilocularis</i>	Honden	Alle testmethodes		WUR/WBVR
Ebola	Ebola	Niet-menselijke primaten	Alle testmethodes		WUR/WBVR

Animal disease	Dierziekte	Diersoort	Testmethode	Materiaal of product (matrix)	Toegestane laboratoria
Enzootic bovine leukosis	Enzoötisch bovine leukose	Runderen	ELISA	Bloedserum	WUR/WBVR, GD
Enzootic bovine leukosis	Enzoötisch bovine leukose	Runderen	AGID	Bloedserum	WUR/WBVR, GD
Enzootic bovine leukosis	Enzoötisch bovine leukose	Runderen	Overige testmethodes		WUR/WBVR
Epizootic haemorrhagic disease	Enzoötische hemorragische ziekte	Antilopen, Bovidae, kameelachtigen, hertachtigen, giraffachtige	Alle testmethodes		WUR/WBVR
Epizootic haematopoetic necrosis	Epizoötische hematopoëtische necrose	Vissen	Alle testmethodes		WUR/WBVR
Equine infectious anemia (EIA)	Equine infectieuze anemie	Paarden	Alle testmethodes		WUR/WBVR
Equine viral arteritis (EVA)	Equine virale arteritis	Paarden	Alle testmethodes		WUR/WBVR
Foot-and-mouth disease	Mond-en-klauwzeer (MKZ)	Evenhoevigen, slurfachtigen	Alle testmethodes		WUR/WBVR
Glanders (<i>Burkholderia mallei</i>)	Kwade droes	Paarden, geiten, kameelachtigen	Alle testmethodes		WUR/WBVR
HPR-deleted infectious salmon anaemia virus (ISAV)	Zalmanemievirus met HPR-deletie	Forel, zalm	Alle testmethodes		WUR/WBVR
Infectious bovine rhinotracheitis (IBR)	Infectieuze rhinotracheïtis	Bison, runderen, buffel, kameelachtigen, hertachtigen	BHV1-ELISA (indien toegestaan gE)	Bloedserum, melkserum	WUR/WBVR, VLG BV, GD, Lavetan NV (België)
Infectious bovine rhinotracheitis (IBR)	Infectieuze rhinotracheïtis	Bison, runderen, buffel, kameelachtigen, hertachtigen	Overige testmethodes		WUR/WBVR
Infectious hematopoetic necrosis	Infectieuze hematopoëtische necrose	Vissen	Alle testmethodes		WUR/WBVR
Infectious pustular vulvovaginitis (IPV)	Infectieuze pustuleuze vulvovaginitis	Bison, runderen, buffel, kameelachtigen, hertachtigen	BHV1-ELISA (indien toegestaan gE)	Bloedserum, melkserum	WUR/WBVR, VLG BV, GD, Lavetan NV (België)

Animal disease	Dierziekte	Diersoort	Testmethode	Materiaal of product (matrix)	Toegestane laboratoria
Infectious pustular vulvovaginitis (IPV)	Infectieuze pustuleuze vulvovaginitits	Bison, runderen, buffel, kameelachtigen, hertachtigen	Overige testmethodes		WUR/WBVR
Lumpy skin disease	Nodulaire dermatose	Bison, runderen, buffel	Alle testmethodes		WUR/WBVR
Marteilia refringens	Marteilia refringens	Oesters	Alle testmethodes		WUR/WBVR
Mikrocytos mackini	Mikrocytos mackini	Oesters	Alle testmethodes		WUR/WBVR
Mucosal disease (MD)	Mucosal disease	Runderen	Alle testmethodes		WUR/WBVR
Mycobacterium tuberculosis complex	Mycobacterium tuberculosis complex	Evenhoevigen	Alle testmethodes		WUR/WBVR
<i>Mycoplasma gallisepticum</i> , <i>Mycoplasma synoviae</i> , <i>Mycoplasma meleagridis</i>	Aviare mycoplasmosse	Pluimvee, kalkoenen	SPA/RPA	Bloedserum	WUR/WBVR, GD
<i>Mycoplasma gallisepticum</i> , <i>Mycoplasma synoviae</i> , <i>Mycoplasma meleagridis</i>	Aviare mycoplasmosse	Pluimvee, kalkoenen	HI test	Bloedserum	WUR/WBVR, GD
<i>Mycoplasma gallisepticum</i> , <i>Mycoplasma synoviae</i> , <i>Mycoplasma meleagridis</i>	Aviare mycoplasmosse	Pluimvee, kalkoenen	ELISA	Bloedserum	WUR/WBVR, GD
<i>Mycoplasma gallisepticum</i> , <i>Mycoplasma synoviae</i> , <i>Mycoplasma meleagridis</i>	Aviare mycoplasmosse	Pluimvee, kalkoenen	PCR (bij positieve VNT)	Bloedserum	WUR/WBVR, GD
<i>Mycoplasma gallisepticum</i> , <i>Mycoplasma synoviae</i> , <i>Mycoplasma meleagridis</i>	Aviare mycoplasmosse	Pluimvee, kalkoenen	Overige testmethodes		WUR/WBVR
<i>Mycoplasma mycoides subsp. Mycoides</i>	Besmettelijke runderperipneumonie	Bison, runderen, buffel	Alle testmethodes		WUR/WBVR
Newcastle disease	Pseudo-vogelpest	Vogels	Alle testmethodes		WUR/WBVR
<i>Perkinsus marinus</i>	<i>Perkinsus marinus</i>	Oesters	Alle testmethodes		WUR/WBVR

Animal disease	Dierziekte	Diersoort	Testmethode	Materiaal of product (matrix)	Toegestane laboratoria
Peste des petits ruminants	Pest van de kleine herkauwer	Schapen, geiten, kameelachtigen, hertachtigen	Alle testmethodes		WUR/WBVR
Porcine reproductive and respiratory syndrome (PRRS)	Abortus blauw	Varkens	IFA	Bloedserum	WUR/WBVR, GD
Porcine reproductive and respiratory syndrome (PRRS)	Abortus blauw	Varkens	ELISA	Bloedserum	WUR/WBVR, GD
Porcine reproductive and respiratory syndrome (PRRS)	Abortus blauw	Varkens	Overige testmethodes		WUR/WBVR
Q fever (Coxiella burnetii)	Q-koorts	Schapen en geiten	PCR	Tankmelk monster	WUR/WBVR, Dr. Van Haeringen laboratorium BV, GD
Q fever (Coxiella burnetii)	Q-koorts	Schapen en geiten	Overige testmethodes		WUR/WBVR
Q fever (Coxiella burnetii)	Q-koorts	Bison, runderen, buffel, schaap, geit	Alle testmethodes		WUR/WBVR
Rabies**	Rabiës**	Carnivoren, Bovidae, varkens, paarden, hertachtigen, kameelachtigen	Alle testmethodes		WUR/WBVR
Rift Valley fever	Rift Valley koorts	Onevenhoevigen, antilopeachtigen, Bovidae, kameelachtigen, hertachtigen, girafachtigen, nijlpaarden, slurfachtigen	Alle testmethodes		WUR/WBVR
Rinderpest	Runderpest	Evenhoevigen	Alle testmethodes		WUR/WBVR
<i>Salmonella arizonae, gallinarum, biovars gallinarum en pullorum</i> ***	Salmonellose***	Pluimvee	BO d.m.v. kweek	Postmortem weefsel, omgevingsmonsters, cloaca swabs	WUR/WBVR, GD

Animal disease	Dierziekte	Diersoort	Testmethode	Materiaal of product (matrix)	Toegestane laboratoria
<i>Salmonella gallinarum, biovars gallinarum en pullorum</i>	Salmonellose	Pluimvee	SPA/RPA	Bloedserum	WUR/WBVR, GD
<i>Salmonella arizonae, gallinarum, biovars gallinarum en pullorum</i>	Salmonellose	Pluimvee	Overige testmethodes		WUR/WBVR
Sheep pox and goat pox	Schapen- en geitenpokken	Schapen en geiten	Alle testmethodes		WUR/WBVR
Surra (<i>Trypanosoma evansi</i>)	Surra	Paarden	Alle testmethodes		WUR/WBVR
Tauras syndrome virus	Tauras syndroom virus	Garnalen	Alle testmethodes		WUR/WBVR
<i>Tritrichomonas foetus</i>	Trichomonose	Runderen (stieren)	BO d.m.v. kweek	Spoeling praeputium, sperma, smegma	WUR/WBVR, GD
<i>Tritrichomonas foetus</i>	Trichomonose	Runderen	Overige testmethodes		WUR/WBVR
<i>Tropilaelaps</i> spp.	<i>Tropilaelaps</i> spp.	Bijen	Alle testmethodes		WUR/WBVR
<i>Varroa</i>	Varroase	Bijen	Alle testmethodes		WUR/WBVR
Venezuelan Equine Encephalomyelitis (VEE)	Venezulaanse equine encephalomyelitis	Paarden	Alle testmethodes		WUR/WBVR
Viral hemorrhagic septicemia	Virale hemorrhagische septikemie	Vis	Alle testmethodes		WUR/WBVR
Yellowhead virus	Yellowhead virus	Garnalen	Alle testmethodes		WUR/WBVR

* GD is voor AI alleen toegestaan om een ELISA-test uit te voeren in het kader van het nationale monitoringsprogramma.

** Het betreft een rabiësinfectie en dus niet de doelmatigheid (titertest) van een rabiësvaccin.

*** Op export van producten zijn andere serotypen Salmonella van toepassing als levensmiddelencontaminant. Dit zijn geen dierziekten en deze vallen dus buiten de scope van dit werkvoorschrift.

Bijlage 2: EURLs en NRLs binnen de EU

Naam laboratorium	Afkorting	Land	EURL of NRL
Aarhus university		Denemarken	NRL
Agence nationale de sécurité sanitaire de l'alimentation, de l'environnement et du travail	ANSES	Frankrijk	EURL
Animal health laboratory		Cyprus	NRL
ARTERlab, departement of microbiology and infectious diseases	ARTER	Kroatië	NRL
Athens veterinary center, department of molecular diagnostics, FMD, Virological, Rickettsial & exotic diseases		Griekenland	NRL
Austrian agency for health and food safety/institute for veterinary disease control Moedling	AGES	Oostenrijk	NRL
Central agricultural office		Hongarije	NRL
Central veterinary research laboratory	CVRL	Ierland	NRL
Centre de coopération international en recherche agronomique	CIRAD	Frankrijk	EURL
Centro de Investigación en Sanidad Animal	CISA	Spanje	EURL
Centro de Vigilancia Sanitaria Veterinaria	VISAVET	Spanje	EURL
Centro di Referenza Nazionale per lo studio e l'accertamento delle malattie esotiche degli animali	CESME	Italië	NRL
Croatia veterinary institute, department for fish diseases and aquaculture		Kroatië	NRL
Department of Agriculture, food and the marine		Ierland	NRL
Directorate of Athens veterinary centre		Griekenland	NRL
DTU National Veterinary Institute	DTU Vet	Denemarken	EURL
Estonian veterinary and food laboratory		Estland	NRL
Finnish food and safety authority Evira	Evira	Finland	NRL
French agency for food, environmental and occupational health and safety	ANSES	Frankrijk	NRL
Friedrich-Loeffler-institut Institute	IVD	Duitsland	NRL
Institute for experimental pathology, university of Iceland		IJsland	NRL
Institute for diagnosis and animal health	IDAH	Roemenië	NRL

Naam laboratorium	Afkorting	Land	EURL of NRL
Institute of food safety, animal health and environment	BIOR	Letland	NRL
Institute of marine research		Noorwegen	NRL
Institute of veterinary bacteriology, university of Bern		Zwitserland	NRL
Institute of veterinary medicine and animal sciences		Estland	NRL
Institutes für Virologie der Tierärztlichen Hochschule Hannover	INSTITUT FUR VIROLOGIE	Duitsland	EURL
Instituto de investigaciones marinas	CSIC	Spanje	NRL
Instituto de dalud Carlos III		Spanje	NRL
Instituto nacional de investigacao agraria e veterinaria	INIAV	Portugal	NRL
Instituto Zooprofilattico sperimentale dell'Abruzzo e del Molise	IZSAM	Italië	NRL
Instituto Zooprofilattico sperimentale della Lombardia e dell'Emilia-Romagna	IZSLER	Italië	NRL
Instituto Zooprofilattico sperimentale delle regioni Lazio e Toscana		Italië	NRL
Istituto Zooprofilattico Sperimentale delle Venezie	IZSVE	Italië	EURL
Istituti Zooprofilattico sperimentale del'umbria e delle Marche	IZSUM	Italië	NRL
Laboratoire de génétique et pathologie des mollusquea	IFREMER	Frankrijk	NRL
Laboratoire de médecine vétérinaire		Luxemburg	NRL
Laboratoria central de sanidad animal del ministerio de agricultura, pesca y alimentación		Spanje	NRL
Laboratorio central de veterinaria de Algete		Spanje	NRL
Laboratorio central veterinario-sanidad animal	LCV	Spanje	NRL
Laboratorisu de Sanidad y Genética Animal	LCV	Spanje	EURL
L'Institut français de recherche pour l'exploitation de la mer	IFREMER	Frankrijk	EURL
Marine institute (fish health unit)		Ierland	NRL
Ministry for agriculture, fisheries and animal rights		Malta	NRL
Ministry of rural development and food		Griekenland	NRL
Nacionalni veterinarski institut		Slovenië	NRL
National centre for laboratory reasearch and risk assesment	LABRIS	Estland	NRL

Naam laboratorium	Afkorting	Land	EURL of NRL
National diagnostic and research veterinary medical institute	NDRVMI	Bulgarije	NRL
National food and veterinary risk assesment institue	NFVRAI	Litouwen	NRL
National food chain safety office veterinary diagnostic directorate	NEBIH	Hongarije	NRL
National veterinary institute		Denemarken	NRL
National veterinary institute		Slovenië	NRL
National veterinary institute, sweden	SVA	Zweden	NRL
National veterinary laboratory		Malta	NRL
National veterinary research institute	NVRI	Polen	NRL
NRL equine viral diseases		Bulgarije	NRL
Norwegian university of life sciences, faculty of veterinary medicine		Noorwegen	NRL
Norwegian veterinary institute		Noorwegen	NRL
Panstwowy instytut weterynaryjny		Polen	NRL
Portuguese institute for sea and atmosphere	IPMA	Portugal	NRL
Poultry centre		Kroatië	NRL
SCIENSANO	SCIENSANO	België	EURL
State laboratory of veterinary medicine		Luxemburg	NRL
Statens serum institut		Denemarken	NRL
State veterinary and food institution Dolny Kubin	SVPUDK	Slowakije	NRL
State veterinary institute Jihlava		Tsjechië	NRL
State veterinary institute in Olomouc		Tsjechië	NRL
State veterinary institute Prague	SVI	Tsjechië	NRL
State veterinary laboratories, laboratory for animal health, virology section		Cyprus	NRL
Státní veterinární Ústav Praha		Tsjechië	NRL
Sweden laboratory at Swedish university of agricultural sciences		Zweden	NRL
Swedish veterinary agency		Zweden	NRL
Swiss Bee research centre		Zwitserland	NRL

Naam laboratorium	Afkorting	Land	EURL of NRL
Thessaloniki veterinary centre	TVC	Griekenland	NRL
University of Ljubljana, veterinary faculty, national veterinary institute		Slovenië	NRL
University of Zagreb, faculty of veterinary medicine		Kroatië	NRL
Veterinary and food institute in Zvolen	SVFI	Slowakije	NRL
Veterinary diagnostic directorate laboratory for molecular biology	NFCSO	Hongerije	NRL
Veterinary laboratory of Kavala		Griekenland	NRL
Veterinary services of Cyprus		Cyprus	NRL
Wageningen bioveterinary research/Wageningen university & research	WBVR/WUR	Nederland	NRL